

Regionala utvecklingsnämnden

Datum
2025-04-09Diarienummer
RUN 8-2025
Er referens
KN2024/02514

Klimat- och Näringslivsdepartementet

Yttrande över remissen - Betänkandet Vindkraft i havet En övergång till ett auktionssystem SOU 2024:89

Sammanfattning

Region Västerbotten välkomnar förslaget att förändra dagens system för planering och prövning av havsbaserad vindkraft och är eniga med utredningen när det gäller beskrivningen av problemen med nuvarande system. Det är mycket positivt att gå till ett system som baseras på planering ur ett helhetsperspektiv så att etableringen av havsbaserad vindkraft sker både där behoven av el finns och där det passar ur andra hänseenden som miljö och natur.

Även om förslaget som helhet bedöms vara positivt så finns det några risker som behöver belysas som främst rör konsekvenserna av att kommunal tillstyrkan inte längre tillämpas och den maktförflyttning som förslaget innebär.

Region Västerbotten skulle även vilja se några förtydligande och understryka några viktiga faktorer för genomförande. Region Västerbotten delar utredningens slutsats att en förändring av prövnings och planeringssystem ensamt inte leder till en utbyggnad av vindkraften till havs utan att det behöver tillkomma riskdelning och incitament för utbyggnad för projektörer såväl som lokala aktörer, inte minst kommuner.

Utförligare beskrivning av Region Västerbottens yttrande

Införandet av ett auktionssystem

Region Västerbotten välkomnar förslaget och lösningen att övergå till ett planeringsbaserat system för havsbaserad vindkraft som kan ta hänsyn till olika intressen och samlade effekter. Det möjliggör en utbyggnad där det är lämpligt både ur behovs och miljöhänseende, det underlättar även andra regionala och kommunala planer kopplade till både mark och energi. Bedömningen om att förslaget leder till minskat resurserslöseri i flera led för flera aktörer delas. En ökad tydlighet i processen vilket förslaget innebär är nödvändig och efterfrågad.

Om detta förslag genomförs kommer systemen för etablering av kraftproduktion att skilja sig beroende på kraftslag. Finns en riskanalys kopplat till det?

Regionala utvecklingsnämnden

Datum
2025-04-09Diarienummer
RUN 8-2025
Er referens
KN2024/02514***Utpekande av auktionsmyndighet***

Region Västerbotten instämmer med utredningen i att en ansvarig myndighet skulle öka tydligheten och att det krävs någon med helhetsansvaret för att uppnå ett systemperspektiv på planeringen. Tydligheten i bedömningen av tillstånden ökar även om samma instans tar alla beslut om tillstånd vilket föreslås.

Region Västerbotten anser att det kan skilja sig väsentligt i bedömningen av befintliga planer, lokalkännedom och kompetens beroende på vilken myndighet som blir utpekad varför valet blir av största vikt.

Process för utpekande av områden

En noggrann undersökning och avvägning av intressen krävs inför utpekandet av ett område. Här behöver lokala och regionala intressen ingå. Region Västerbotten önskar förtydliganden om hur befintliga planer kommer att vägas mot varandra och hur man säkerställer en bra avvägning mellan intressen.

Region Västerbotten skulle även önska att tidsaspekter och tillvägagångssätt för utpekandet av områden blir tydligare. Kommer en helhetsöversyn av Sveriges vatten göras eller kommer det att göras en prioritering för vilken geografi som i första hand ska undersökas? Görs en prioritering behöver den beskrivas.

Region Västerbotten anser att utpekandet av områden i territorialvattnet utan kommunal tillstyrkan riskerar att leda till inskränkningar i den lokala demokratin, minskad social acceptans och att bedömningen av lokala förutsättningar inte blir fullgod. Även om det finns en motivering till att en myndighet ska ha ensamt mandat så bedömer Region Västerbotten att det är viktigt att det kommunala vetot kvarstår även i ett planeringsbaserat system.

Utformning av auktioner

Det vore önskvärt med en precisering av när auktioner bedöms kunna genomföras, hur många, och var.

Det finns en risk för att förslaget gynnar storskaliga aktörer, finns en sådan riskanalys?

Det är viktigt att auktionerna utformas på ett sätt så att den projektör som kommer att skapa högsta sammanlagda värdet vinner auktionen. När den bedömningen görs behöver bidrag till andra värden än ren elproduktion tas med i beräkningen samt att både nationellt, regionalt och lokalt värde behöver räknas med.

Åtgärder utanför detta förslag

Region Västerbotten delar utredningens bedömning av att fler åtgärder utanför detta förslag krävs för att utbyggnaden av havsbaserad vindkraft ska ske. Dessa åtgärder behöver skyndsamt utredas och föreslås om befintliga projekt ska ha förutsättningar att genomföras. Det behövs system för incitament för exploatörer samt lokala aktörer, inte minst kommuner. I förslaget

Regionala utvecklingsnämnden

Datum
2025-04-09Diarienummer
RUN 8-2025
Er referens
KN2024/02514

nämns system och ersättning till staten, ett auktionssystem möjliggör även att andra incitament systematiseras vilket Region Västerbotten anser nödvändigt för att utbyggnaden av havsbaserad vindkraft ska skapa lokala och regionala värden.

Beslut i detta ärende har fattats av regionala utvecklingsnämnden den 9 april 2025 § 45.

Richard Carstedt (S)
Ordförande regionala utvecklingsnämnden